

ශ්‍රී ලංකා විභාග දෙපාර්තමේන්තුව

අ.පො.ස.(උ.පෙළ) විභාගය - 2016

25A - ඉන්දියා ඉතිහාසය

ලකුණු දීමේ පටිපාටිය

ඉන්දියා ඉතිහාසය - ඇත අතීතයේ සිට ක්‍රි. ව. 1206 දක්වා

මෙය උත්තරපත්‍ර පරීක්ෂකවරුන්ගේ ප්‍රයෝජනය සඳහා සකස් කෙරිණි.
පරීක්ෂක සාකච්ඡා පැවැත්වෙන අවස්ථාවේ දී ඉදිරිපත්වන අදහස් අනුව මෙහි වෙනස්කම් කරනු ලැබේ.

අවසන් සංශෝධන ඇතුළත් කළ යුතු ව ඇත.

සියලුම හිමිකම් ඇවිරිණි

25 A - ඉන්ද්‍රියා ඉතිහාසය

ලකුණු බෙදීම

I කොටස

$$01 \times 40 = 40$$

II කොටස

$$\text{අනිවාර්‍ය පළමු ප්‍රශ්නයට ලකුණු} = 18$$

$$\text{සෙසු ප්‍රශ්න 03 කට 14 බැගින්} = 42$$

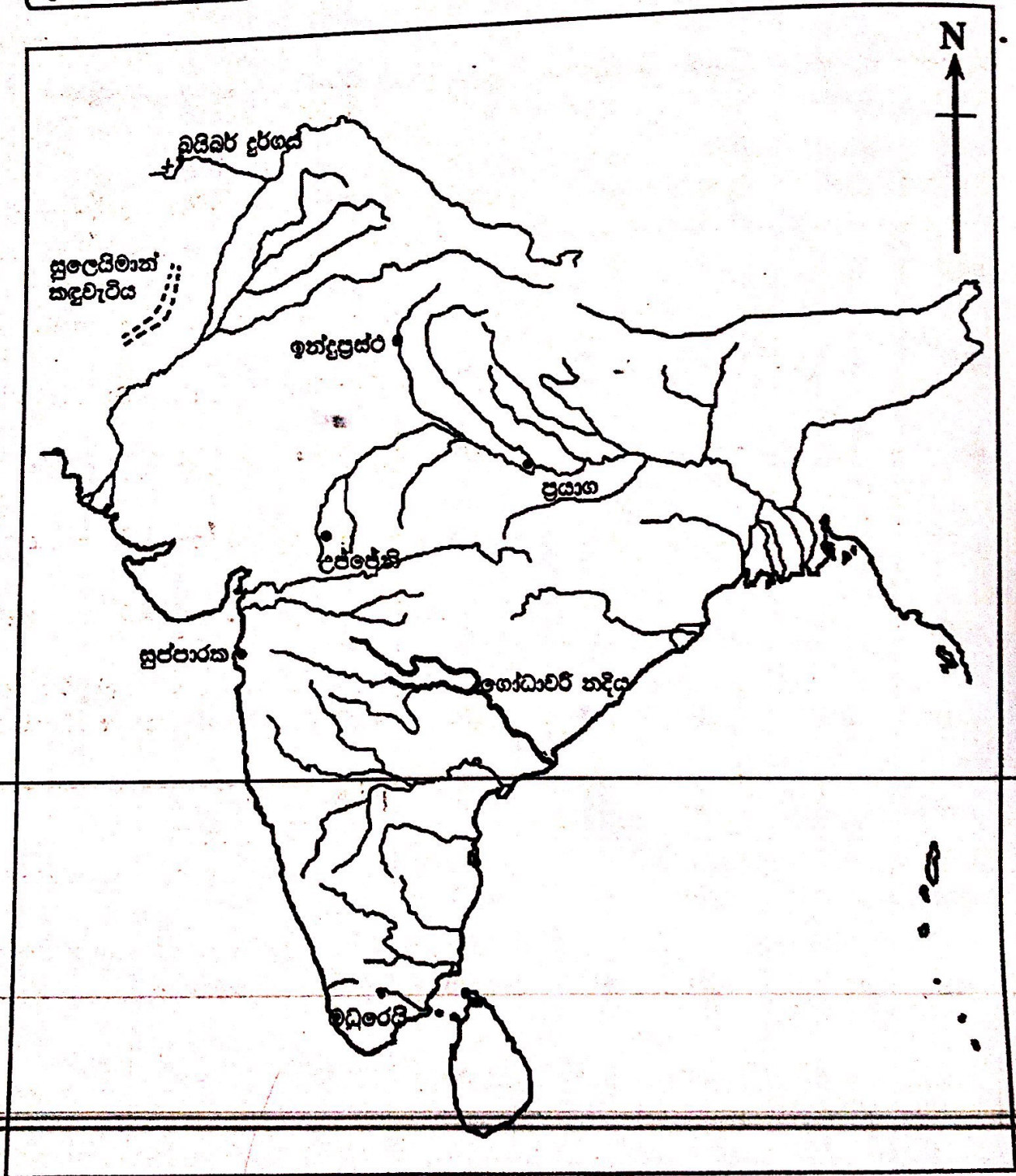
$$\text{II පත්‍රය අවසාන ලකුණු} = 60$$

$$\text{අවසාන ලකුණු} = 40 + 60 = 100$$

ප්‍රශ්න අංකය
විභාග ක්‍ර. අංකය
Question No.

1

විභාග අංකය
සටහන
Index No.

1. ඔබට සපයා ඇති සිතියමේ පහත සඳහන් සියලු ම ස්ථාන ලකුණු කොට නම් කරන්න. ඒවායින් කැමති දෙකක් පිළිබඳ ව කෙටි සටහන් ලියන්න.

(i) බයිබල් කපොල්ල	(ii) ගෝඩාවර් ගඟ
(iii) ප්‍රයාග	(iv) සුලෙයිමාන් කඳුවැටිය
(v) උප්පේනි	(vi) මඩුරෙයි
(vii) සුප්පාරක	(viii) ඉන්ද්‍රප්‍රස්ථ

(නිවැරදි ව ලකුණු කිරීමට හා නම් කිරීමට ලකුණු 01 බැගින්, කෙටි ඓතිහාසික සටහනකට ලකුණු 05 බැගින්)

2. ඉන්දු-ගංගා නදී මිටියාවත් ඉන්දිය ඉතිහාසය කෙරෙහි ඇති කළ බලපෑම පැහැදිලි කරන්න.

(ලකුණු 14 යි)

- ❖ ඉන්දු-ගංගා නදී මිටියාවත් අතු ගංගා රාශියකින් පෝෂණය වන ජලාශ්‍රිත මිටියාවකි.
- ❖ ගංගා පිටාර ගැලීමෙන් ඇති වූ සරු පස, සශ්‍රීකත්වය ඉන්දියානු ඉතිහාසය කෙරෙහි මහත් බලපෑම් ඇති කිරීම.
- ❖ ඉන්දු-ගංගා නදී මිටියාවත් ඉන්දියානු සහ්‍යත්වය හා සංස්කෘතිය පෝෂණය කළ භූ කලාපයකි.
- ❖ ඉන්දු නදී මිටියාවතෙහි ක්‍රි.පූ. 5000 තරම් කාලයක සිට මානව ජනාවාස ව්‍යාප්තව තිබූ බවට සාක්ෂි හමුවීම.
- ❖ ක්‍රි.පූ. 2500 තරම් කාලයකදී දියුණු නගර තාක්ෂණයක් මත ගොඩනැගුණු ඉන්දු නිම්න ශිෂ්ටාචාරය, ඉන්දියාවට උරුමකරදීම.
- ❖ ඉන්දියාවට පැමිණි-මුල්-ජනපදිකයන්ද, සශ්‍රීක සජන සින්ද්‍ර ප්‍රදේශය ස්ථිර ජනාවාස සඳහා තෝරා ගැනීම.
- ❖ ඉන්දියාවට වරින්වර පැමිණි ග්‍රීක, ශක, කුෂාණ, හූණ වැනි පිරිස් ද තම දේශපාලන බලය තහවුරු කරගනු ලැබුවේ ඉන්දු නදී මිටියාවතෙහිය.
- ❖ ක්‍රි.ව. 8 වන සියවසේ ආරම්භයේ සිටම අරාබි ආක්‍රමණ ඉන්දියාවට එල්ලවීම, ඉන්දු නදී මිටියාවතෙහි ඉන්දියානු දේශපාලන බලය දුර්වල කිරීමටත්, ඉන්දියානු සංස්කෘතිය විනාශ කිරීමටත් හේතුවීම.
- ❖ ගංගා නදී මිටියාවත ඉන්දියාවේ සශ්‍රීක මහා කැත්තලා ප්‍රදේශයයි.
- ❖ ආර්යාවර්තය ලෙසින් හඳුන්වන ලද්දේද මෙම ගංගා නදී මිටියාවතයි.
- ❖ ක්‍රි.පූ. 6වන සියවස වනවිට ගංගා නදී මිටියාවතෙහි ජනපද ව්‍යාප්ත වීම. ආගමික දර්ශන බිහිවීම.
- ❖ ඉන්දියානු අධිරාජ්‍ය බිහිවූ සශ්‍රීක ගංගා මිටියාවතේ පාටලීපුත්‍ර අගනගරය ගොඩනැගීම.
- ❖ මෞර්ය, ගුප්ත අධිරාජ්‍ය පාලන කාලය තුළ මුලු ඉන්දියාවම පාලනය කිරීමට තරම් හැකියාවක් ලැබීම.
- ❖ බෞද්ධ, ජෛන, හින්දු ආගමික දර්ශන මගින් ගංගා නදී මිටියාවතේ සංස්කෘතික ප්‍රබෝධයක් ඇතිවීම.
- ❖ බණ්ඩු සම්පත් බහුල වීම නිසා ශක්තිමත් ආර්ථික ස්ථාවරත්වයක් ඇතිවීම.
- ❖ ඉන්දු නදී මිටියාවත මෙන්ම ගංගා නදී මිටියාවතද ඇසුරුව පැවති ඉන්දියානු ඉතිහාසයේ ප්‍රොභ්‍යත්වය අරාබි ආක්‍රමණ නිසා විනාශයට පත්වීම.
- ❖ ඉන්දු හා ගංගා නිම්න කේන්ද්‍රකොටගත් උතුරු ඉන්දිය සංස්කෘතියක් බිහිවීම (බ්‍රහ්මාවර්තය, ආර්යාවර්තය)

(ලකුණු 14 යි)

3. ඉන්දු නිමිත සහායවය සම්බන්ධයෙන් පහත දැක්වෙන සිරිස යටතේ සාකච්ඡා කරන්න.

(i) නගර සැලසුම්

(ලකුණු 07 යි)

(ii) සහායවයේ බිඳවැටීම

(ලකුණු 07යි)

(i) නගර සැලසුම්

ඉන්දු ගඟ මුල්කරගනිමින් බිහිවූ ඉන්දු නිමිත ශිෂ්ටාචාරය නාගරික ශිෂ්ටාචාරයක් ලෙස හදුනාගෙන ඇත. එයට ගැලපෙන ලෙස නගර සැලසුම් කර ඇත.

- ❖ ප්‍රධාන නගර ලෙස මොහෙන්ජොදාරෝ හා හරප්පා සැලසුම් කිරීම. ප්‍රාදේශීය නගරද සැලසුම් කිරීම. (කලිංගන්, චන්හුදාරෝ, රූපාර්)
- ❖ සැලසුම් සහගත නගර නිර්මාණය
 - ඇතුළු නුවරක් සහ පිටි නුවරක් ඉදිකර තිබීම.
 - ඇතුළු නුවර ගොඩනැගිලි උස් අත්තිවාරමක් මත ඉදිකර තිබීම.
 - ප්‍රධාන වීදි හා අතුරු මාර්ග සකසා තිබීම. (වර්තමාන ලැන්කෑෂයර් නගරය හා මක්ස්ෆර්ඩ් වතුරසුය)
 - හදිසි ජල ගැලීම්වලින් ආරක්ෂා වීමට හා පවිත්‍රතා සංකල්පයට මුල්වූ විශිෂ්ට කානු පද්ධතිය.
 - මහල් නිවාස, මැද මිදුල, ජලාපවාහන ක්‍රම
 - ධාන්‍යාගාරය, නාන තටාකය හා වෙළඳ ශාලාව වැනි සුවිශේෂී ගොඩනැගිලි.

(ලකුණු 07 යි)

(ii) සහායවයේ බිඳවැටීම

මේ පිළිබඳව අදහස් කිහිපයක්ම ඉදිරිපත් වී ඇත:

- ❖ ජලගැලීම් නිසා පරිහානියට පත්වූ බව මෝටීමර් විලර්, ජෝන් මාෂල්, ජී.වී. ෂර්මා ප්‍රකාශ කරයි (රාවි ගගේ ගමන්මග වෙනස්වීම, ස්තර අතර රොන්මඩ් කැන්පත්වීම, පාදම වරින්වර උස්කොට නැංගීම).
- ❖ ක්‍රමික පරිහානිය පිළිබඳ තොරතුරු ඇත: ආර්ථික පරිහානිය, පාලනය දුර්වල වීම, ජනගහනය අධික වීම, කාලගුණික වෙනස්වීම, වසංගත රෝග.
- ❖ සතුරු ආක්‍රමණයකින් විනාශ වූ බව (හදිසි ප්‍රහාරයකට ලක්වූ ආකාරයක් පෙන්වීම).
- ❖ ගිනි කැඩීමකින් විනාශකළ බව. (සෘග් වේදයේ සඳහන් පරිදි ආර්යයින්ගේ ඉන්ද්‍ර දෙවියා විසින් පුර විනාශ කළ බව).
- ❖ දකුණු ඉන්දියාවට සංක්‍රමණය වීම හේතුකොටගෙන බිඳවැටීම සිදුවීම.

(ලකුණු 07 යි)

- ❖ මුත්මණ ආගමික සම්ප්‍රදායයෙන් බැහැරව නැඟී ආ උපනිෂද් දර්ශනය ක්‍රි.පූ. 6 වන සියවසේදී එහි වර්ධනයේ උච්චතම අවස්ථාවට පැමිණීම.
- ❖ උපනිෂද් දර්ශනය ගොඩනැඟූ ශ්‍රමණ කණ්ඩායම් නව ආගමික චින්තන බිහිකිරීම.
 - බෞද්ධ දර්ශනය
 - ✓ බෞද්ධ දර්ශනයේ මූලික අරමුණ සකල සත්ත්වයා සසර දුකින් මුදවා ගැනීම.
 - ✓ මධ්‍යම ප්‍රතිපදාව අනුගමනය කිරීම. (ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය)
 - ✓ චතුරාර්ය සත්‍යය.
 - ✓ පංචශීලය.
 - අටි ශාස්තෘවරුන්ගේ දෘෂ්ටිවාද
 - ✓ නිගණ්ඨනායකපුත්ත (වර්ධමාන මහාවීර) - ජෛන ධර්මය
 - ලෝක විග්‍රහය
 - ස්‍යාද්වාදය (එක් ප්‍රශ්ණයක් දෙස දෘශ්ඨිකෝණ ෫ සකින් බැලීම)
 - පඤ්ච වීරමණය
 - ✓ පූර්ණ කාශ්‍යප - අකිරිය වාදය
 - ✓ මක්ඛලිගෝසාල - නියතිවාදය
 - ✓ අජිත කේසකම්බ්ලි - භෞතිකවාදය
 - ✓ පකුධ කච්චායන - ශාස්වත වාදය
 - ✓ සංජය බෙල්ලට්ඨිපුත්ත - අමරාවික්ඛෙපවාදය
- ❖ ආජිවක හා පරිමුරුක පිරිස් සිටීම
- ❖ කවුස්දම්පිරු කණ්ඩායම් සිටීම.
- ❖ තවත් විවිධ ආගමික දෘෂ්ටීන් තිබීම (බුදු දහම හැර දෘෂ්ටීන් 62ක් තිබීම).
- ❖ මුත්මණ ඉගැන්වීම් අභියෝගයකට ලක්වීම.
- ❖ චතුර්වර්ණ සංකල්පය විවේචනයට ලක්වීම.
- ❖ සමානාත්මතාව සමාජය තුළ ඇතිවීම.
- ❖ නිදහස් විස්තරයට ඉඩක් ලැබීම.
- ❖ සරලබව සමාජය තුළ මතු වීම.
- ❖ කාන්තාවට ආගමික හා සමාජීය වශයෙන් වැදගත් ස්ථානයක් හිමිවීම.
- ❖ මානව ගුණාංගවල වර්ධනය.
- ❖ යාගය වෙනුවට සත්‍ය ගවේෂණය.
- ❖ ආගමික දර්ශනවල ව්‍යාප්තිය උදෙසා පාලක, ප්‍රභූ හා වාණිජ කණ්ඩායම්වල අනුග්‍රහය ලැබීම.

5. "මෞර්ය අධිරාජ්‍යයේ පිරිහීමට අසෝකගේ ප්‍රතිපත්තිය ඉවහල් විය."

(i) මෞර්ය වංශයේ අවසන් පාලකයා කවරෙක්ද?

(ලකුණු 01 යි)

(ii) මෞර්යයන්ගෙන් රාජ්‍ය බලය පැහැරගත් පාලකයන්ගේ නම හා ඔහුගේ රාජවංශය නම් කරන්න.

(ලකුණු 02 යි)

(iii) රටවැසියන්ගේ සඳාචාර වර්ධනයට අසෝක රජු අනුගමනය කළ ප්‍රතිපත්තිය සැකෙවින් දක්වන්න.

(ලකුණු 04 යි)

(iv) ඉහත සඳහන් උඩැතිය සමඟ ඔබ එකඟ වන්නේ ද? හේතු දක්වන්න.

(ලකුණු 07 යි)

(i) බෞද්ධ රජු

(ලකුණු 01 යි)

(ii) පුෂ්‍යමිත්‍ර ශූංභ, ශූංභ වංශය

(ලකුණු 02 යි)

(iii) මෞර්ය රාජවංශයේ තෙවැනි පාලකයා ලෙස අසෝක අධිරාජ්‍යයා සැලකේ. අධිරාජ්‍ය සංකල්පය යථාර්ථයක් බවට පත්කරමින් ඉන්දියානු භූමි කලාපයෙන් විශාල ප්‍රමාණයක් සිය පාලනයට නතු කරගත් ඔහු සිය පාලන කටයුතු ධර්මවිජය ප්‍රතිපත්තියක් යටතේ ගෙනයමින් සැමට සාධාරණ පාලන තත්ත්වයක් නිර්මාණය කරලීමටත් සිය ප්‍රජාව දරුවන් ලෙසින් සැලකීමටත් ක්‍රියා කළ අන්දම ඔහුගේ ශිලා ලිපි, වැම් ලිපි හා ගිරි ලිපිවලින් සනාථ වේ.

සිය අධිරාජ්‍යය තුළ සඳාචාරාත්මක වර්ධනයක් ඇතිකරලීම පිණිස ඔහු ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් අනුගමනය කොට ඇත:

- ධර්මාන්විත අදහස් ඇතුළත් ශිලා ලේඛන පිහිටුවීම.
- ධර්ම මහාමාත්‍යවරු පත්කිරීම හා එමගින් දැහැමි පිළිවෙත් සමාජයට බද්ධ කිරීම
- දේශීය හා විදේශීය ධර්මදූත සේවාව.
- ඔහු උයන්, ආරෝග්‍ය ශාලා, මාර්ග හා පැන්හැල් ඉදිකොට පුහුණුවන ක්‍රියාමලිය ශක්තිමත් කිරීම.
- ධර්ම යාත්‍රාව සමාජගත කිරීම.
- ජනතාවගේ දෙලොව අභිවෘද්ධිය අධීක්ෂණය කිරීම පිණිස ඉස්මතුවැනි නිලධාරී පිරිස් යෙදවීම.

(ලකුණු 04 යි)

(iv) මෞර්ය පාලන සමය වන්දනාදායක මෞර්යයාගෙන් ආරම්භ වී බෞද්ධ රට මරා පුෂ්‍යමිත්‍ර ශූංභ බලය ලබාගැනීමත් සමඟ අවසන් වේ. අවසන් සිදුවීම මෙලෙස සඳහන් වුවද මේ හා සබැඳි හේතු ගණනාවක් ඉතිහාසඥයින් හා විචාරකයින් විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ:

- අසෝක රජු බෞද්ධාගමට විශේෂ සැලකිල්ලක් දැක්වීම නිසා බ්‍රිතාන්‍ය විරෝධයක් මතු වීම.
- අසෝකගෙන් පසුව කේන්ද්‍රගත පාලනය බිඳවැටීම හා දුර්වල පාලකයන් බලයට පත්වීමත් සමඟ රාජ්‍ය බලය අඩපණ වීම.

- ප්‍රතිරාජවරුන් සිය අභිමතය පරිදි නිලධාරීන් පත්කරගැනීම හා ඔවුන් ස්වාධීන වීමට ක්‍රියා කිරීම.
- රාජ්‍යය තුළ අභ්‍යන්තර ගැටුම් උත්සන්න වීම.
- දුර්වල පාලන නායකත්වය.
- ප්‍රාදේශීය පාලනය මධ්‍ය පාලනයෙන් බිඳීයාම.
- ආර්ථික පරිහානිය.

මෙවැනි සිද්ධීන් රැසක්ද මොරිය අධිරාජ්‍ය සමයේ අවසාන භාගයේ දැකිය හැකි අතර සමස්ත අධිරාජ්‍යයයේ පරිහානියට අසෝකගේ ප්‍රතිපත්තිය ඉවහල්විය යන්න එලෙසින්ම ප්‍රකාශ කළ නොහැකිය. අසෝකගේ ප්‍රතිපත්තිය යම්තරමක් දුරට බලපෑවද ඉහත සඳහන් සමස්ත හේතූන්ද අඩුවැඩි වශයෙන් බලපෑමේ හේතුවෙන් මොරිය අධිරාජ්‍යය පරිහානියට පත්වී යයි සැලකීම වඩාත් සාධාරණය.

(ලකුණු 07 යි)

6. "මොරිය යුගයෙන් පසු ඉපිදා යුගයේ ආරම්භය දක්වා වයඹදිග ඉන්දියාවේ දේශපාලන තත්ත්වය" පරීක්ෂා කරන්න.

(ලකුණු 14 යි)

- ❖ මොරිය අධිරාජ්‍යය බිඳවැටීමෙන් පසුව සියවස් 3ක පමණ කාලයක් වයඹදිග ඉන්දියාවේ කේන්ද්‍රාපසාරී බලවේග ක්‍රියාත්මක විය.
- ❖ ඉන්දු ග්‍රීක, ශක, පත්ලව, කුෂාණ ආදීන් වයඹදිග දුර්ග හරහා වරින්වර පැමිණ විදේශීය රාජවංශ බලය ව්‍යාප්ත කිරීම.

1. ඉන්දු ග්‍රීක (යවන)

- සිරියාවේ ඇන්ටියෝකස් කාබුල් නිම්නයට ඇතුළුවී සුභසේනගෙන් ඇත් හමුදාවක් ලබාගැනීම.
- ඩිමෙට්‍රියස් ඉන්දු නිම්නය දක්වා පැමිණීම.
- මාලවිකාගිනිමුහුට අනුව මිනැන්ධර්ගේ ආක්‍රමණය පාටලිපුත්‍රය දක්වාම එල්ලවීම.
- පුෂ්‍යමිත්‍ර සුංගගේ සමකාලීනයෙකු වූ මිනැන්ධර් සාකල අගනුවර කරගනිමින් ගංගානම් නදියේ සිට ඔක්සස් නදී නිම්නය දක්වාම බලය පැතිරවීම.
- පුෂ්‍යමිත්‍ර සුංග දෙවරක් ග්‍රීකයින් පරදවා අශ්වමේධ යාග දෙකක් පැවැත්වූ නමුත් ග්‍රීකයන් වයඹදිගින් පළවා හැරීමට නොහැකිවීම. සියවස් දෙකකට පසුව ක්‍රි.පූ. 175 පමණ වනවිට වයඹදිග ඉන්දියාවේ ග්‍රීක පාලන ප්‍රදේශ කොටස්වලට බෙදී යාමෙන් පරිහානියට පත්වීම.
- යුක්‍රටයිඩීස්ගෙන් පසුව බලවත් වූ හර්මියස්ගෙන් අවසාන ග්‍රීක පාලකයා විය. ඔහු පරදවාන ලද්දේ මිත්‍රචේටස් නම් පාර්තිය පාලකයායි.

2. පාර්තිය (පත්ලව)

- මිත්‍රචේටර් ඉන්දු නිම්නය දක්වා බලය ව්‍යාප්ත කළේය. තක්ෂිලාවේ රාජ්‍යයක් පිහිටුවීය.
- වයඹදිග ඉන්දියාවේ බලය ව්‍යාප්ත කළ ප්‍රථම පාර්තිය පාලකයා ගොන්ඩොෆර්තීස් විය.
- ඔහු සින්දු, පංජාබ් ප්‍රදේශ යටත් කළේය.
- ඔහුගෙන් පසුව පාලන ප්‍රදේශය බෙදී ගියේය.

3. ශක (සිතියන්වරු)

- බෝලාන් දුර්ගය හරහා මධ්‍ය ආසියාවේ සිට පැමිණි ගෝත්‍රික පිරිසක් වූ මොවුන් ක්‍රිස්තු පූර්ව පළමු හා දෙවන සියවස්වල වයඹදිග ඉන්දියාවේ බලය පැතිරවූහ. සිය පාලන ප්‍රදේශය ක්‍රමයෙන් බෙදා පාලනය කළහ.
- ප්‍රථම ශක පාලකයා මාවුස් (මෝහ) නමැත්තාය. ඔහු පංජාබය, ගාන්ධාරය, මද්‍රාරාව පාලනය කළේය.
- නභපාන බලවත් ශක පාලකයෙකි; මාල්වා දක්වා සිය බලය පැතිරවීය.
- කාර්දමක ශක පාලක වස්වන, උජ්ජයින් දක්වා බලය ව්‍යාප්ත කළේය.
- රුද්‍රදාමන් බලවත් පාලකයෙකි. දෙවරක් සාතවාහනීයින් පරාජය කළ ඔහු මාල්වා, කතියවාර්, ගුජරාට්, උතුරු කොන්කන්, ඉන්දු නිම්නය දක්වා බලය පැතිරවීය. ඔහුගෙන් පසුව ශක පාලනය අවසන් විය.

4. කුෂාණවරු

- ගොන්ඩොගර්නිස් නමැති පාර්තිය පාලකයාගෙන් පසුව කුෂාණ වංශය බලයට පත්විය. කුප්‍රල කැඩිගයිසිස්ට පසුව විමා කැඩිගයිසිස්ද ඉන්පසුව කණිෂ්ක ද බලයට පත් වූහ.
- විමා කැඩිගයිසිස් තක්ෂිලාව දක්වා බලය පැතිරවීය.
- කණිෂ්ක ශ්‍රේෂ්ඨතම කුෂාණ පාලකයායි.
- ක්‍රි.ව. 78 දී පුරුෂපුරය අගනුවර කරගෙන අධිරාජ්‍යයක් පිහිටුවීය.
- කාශ්මීර, රාජපුත්‍රානා, මාල්වා, උත්තර ප්‍රදේශ, ශ්‍රාවස්තී, කතියවාර් ප්‍රදේශ යටත්කළ ඔහු යාර්බන්ඩ්, බෝටාන්, බෝල්චි හා කාශ්ගාර්ද යටත් කළේය; මධ්‍ය ආසියාව දක්වා බලය ව්‍යාප්ත කළේය.
- කණිෂ්කට පසුව වාශිෂ්ක ද ඉන්පසුව වාසුදේව ද බලයට පත් වූහ.
- ඔහුගෙන් බලය අත්පත් කරගන්නා ලද්දේ නාග ගෝත්‍රික පිරිසකි.
- ශතවර්ෂ 3ක් පමණ විදේශීය රාජවංශ වරින්වර පාලනය කළ එම ප්‍රදේශ නාග ගෝත්‍රිකයින්ගෙන් පසුව සමුද්‍රගුප්ත රජු විසින් ඇදාගන්නා ලදී.

(ලකුණ 14 යි)

07. "සත්‍ය වශයෙන්ම සමුද්‍රගුප්තගේ සම්පූර්ණ කාර්යය යුධමය කටයුත්තකි."

(i) ඔහුගේ යුද ව්‍යාපාරය ගැන දැක්වෙන අභිලේඛනය නම් කරන්න.

(ලකුණු 01 යි)

(ii) ඔහුගේ පූර්වප්‍රාප්තිකයා හා අනුප්‍රාප්තිකයා නම් කරන්න.

(ලකුණු 02 යි)

(iii) ගුප්ත අධිරාජ්‍යය ව්‍යාප්තියේ ලා සමුද්‍රගුප්තගේ කාර්යභාරය ප්‍රමාණ කරන්න.

(ලකුණු 03 යි)

(iv) "සත්‍ය වශයෙන්ම සමුද්‍රගුප්තගේ සම්පූර්ණ කාර්යය යුධමය කටයුත්තකි." ඉහත උධාහරණ විවරාණමකට විභාග කරන්න.

(ලකුණු 08 යි)

- (i) නර්තන කවියා වසන ලද්දේ
- (ii) පූර්වප්‍රාප්තිකයා - I වන්දනාමය රජු
අනුප්‍රාප්තිකයා - II වන්දනාමය රජු

(ලකුණු 02 යි)

(iii) ගුප්ත අධිරාජ්‍ය ව්‍යාප්තියේ ලා සමුද්‍රගුප්තගේ කාර්යභාරය

- ❖ සමුද්‍රගුප්තගේ රාජ්‍ය ව්‍යාප්තිය පිළිබඳව තොරතුරු සඳහන් වැදගත්ම මූලාශ්‍රය හරිසේන කවියා විසින් රචිත අලහාබාද් ප්‍රශස්තියයි.
- ❖ පළමුවන වන්දනාමය සහ ලිච්චි වංශික කුමාර දේවියගේ පුත් සමුද්‍රගුප්ත ක්‍රි.ව. 335 සිට 376 පමණ වනතුරු පාඨලීපුත්‍රය මුල්කරගනිමින් ගුප්ත අධිරාජ්‍යය පාලනය කළේය.
- ❖ ආරම්භයේදී බෙංගාලය හා ඒ අවට ප්‍රදේශ කිහිපයක් අයත් වූ ගුප්ත රාජ්‍යයට පළමුවන වන්දනාමය විසින් කුමාරදේවිය විවාහ කරගෙන එම ප්‍රදේශ ඇදහනු ලැබීය.
- ❖ පළමුවන වන්දනාමය විසින් තම පුත් සමුද්‍රගුප්තට රාජ්‍ය පවරාදීමෙන් පසු අභියෝග රැසකට මුහුණදෙමින් අධිරාජ්‍යය ව්‍යාප්ත කිරීමේදී දිග්විජය ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කළේය.
- ❖ පාඨලීපුත්‍රය අගනුවර කරගෙන දිග්විජය ප්‍රතිපත්තිය මගින් ඔහු ඇසෑමය, බෙංගාලය, පංජාබය, ඩෙකානය පසුකරමින් කාංචිය දක්වාද උජ්ජයින්, මාලවා, කකියවාර් දක්වාද බලය ව්‍යාප්ත කළේය.
- ❖ තමා යටත් කළ ප්‍රදේශ සියල්ල සෘජුව පාලනය කළ නොහැකි බව වටහාගත් ඔහු දිග්විජය සීමාකොට නිශ්චිත ප්‍රදේශ පමණක් පාඨලීපුත්‍රයේ සිට පාලනය කරමින් සෙසු රාජ්‍යයන් පුද පඬුරු හා දූත ගමන් මගින් අවනතකරවා ගත්තේය.
- ❖ ඒ අනුව ඉන්දියාවේ විශාල ප්‍රදේශයක බලය ව්‍යාප්ත කිරීමට සමුද්‍රගුප්ත සමත්විය.

(ලකුණු 03 යි)

(iv) අලහබාද් ප්‍රශස්තියට අනුව සමුද්‍රගුප්තගේ සටන් ව්‍යාපාරය ප්‍රධාන අවස්ථා කීපයක් යටතේ විස්තර කළ හැකිය.

- ❖ ආර්යාවර්තයේ රජවරුන් 9දෙනෙකු යටත් කිරීම. මොවුන් නාග වංශිකයන් බව ඇතැම් විද්වතුන්ගේ මතයයි. ...

1. අවුත්ත } මධ්‍ය සම්ප්‍රදායේ සිටි පාලකයින්

2. නාගදත්ත }

3. නාගසේන - පද්මාවතී ප්‍රදේශයේ පාලකයෙකි

4. රුද්‍රදේව - වාකාටක ප්‍රදේශවල පාලකයෙකි

5. ගණපතිනාග - විදිසා දිසාවේ පාලකයා බව - (හාණ්ඩර්කාර්ගේ අදහසයි)

6. මහිල - උත්තර ප්‍රදේශයේ පාලකයෙකි

7. තනදින් - මධ්‍ය භාග්‍යයේ පාලකයෙකි

8. වන්දවර්මා - නැගෙනහිර පංජාබයේ පාලකයෙකි

9. බාලවර්මා - ඇසෑමයේ පාලකයෙකි

මොවුන් සම්පූර්ණයෙන්ම වනසා දමා එම ප්‍රදේශ අධිරාජ්‍යයට ඇදගත්තේය.

❖ දක්ෂිණ පටයට ආක්‍රමණය එල්ල කිරීමට යාමේදී අවටික රාජ්‍යය යටත්කරන ලදී. මෙම පරාජයකර තම සේවකයන් බවට පත්කළේය.

❖ දක්ෂිණ පටය ජය ගැනීමේදී හඳුනාගත් පාලකයින් 8 දෙනෙකු සහ හඳුනාගෙන පාලකයින් 4 දෙනෙකු ගැන සඳහන් වේ. හඳුනාගෙන පාලකයන් හා ප්‍රදේශ

1. කෝරාලයේ මන්ත්‍රරාජ	3. අවමුක්තයේ නීලරාජ
2. කොට්ඨුරයේ ස්වාමීදත්ත	4. කුස්තලපුරයේ ධනංජය

හඳුනාගත් පාලකයන් හා ප්‍රදේශ 8 කි:

1. කෝසලයේ මහේන්ද්‍ර
2. මහාකාන්තාරයේ ව්‍යාඝ්‍රරාජ
3. පිෂ්ටපුරයේ මහේන්ද්‍රගිරි
4. වෙංගියේ හස්තිවර්මන්
5. පාලක්කයේ උග්‍රසේන
6. එරණ්ඩපල්ලයේ දමන
8. දේවරාස්ත්‍රයේ කුවේර

❖ දරුණු සටන් මගින් මෙම පාලකයින් යටත් කිරීම. ඒ සඳහා ක්‍රි.ව. 345 සිට 346 දක්වාම සටන් කිරීම. කේරලයේ මන්ත්‍රරාජ හා කාංචියේ විෂ්ණුගෝප බලවත් වූ අතර සියල්ලන් බලය පහකර එම ප්‍රදේශ තම රාජ්‍යයට ඇදා ගැනීම.

❖ ප්‍රත්‍යන්ත රාජ්‍ය ගණනාවක්ද යටත් කරන ලදී.

1. සමතට (බෙංගාලය අවට)
2. දවාක (උතුරු ප්‍රදේශ)
3. කාමරූප (ඇසෑමය)
4. තේපාලය (බිහාර්)
5. කත්තිපුර (ජලන්දාර්)

මේවා කුඩා ගෝත්‍රික රාජ්‍ය ලෙස සැලකේ

❖ ගණ රාජ්‍ය 9 ක්ද මොහු විසින් යටත් කරන ලදී. මාලව, අර්ජුනායන, යෝගදේය, මාලාභාරි, ප්‍රාර්ජුන, ගණකාහික, කාක, කරපරික ආදී ගණ රාජ්‍යයන්ද යටත් කරන ලදී.

❖ බටහිර මාලවා හා කකියවාර්හි ගත අධිපතින් බටහිර පංජාබයේ, ඇල්ගනිස්ථානයේ ගෙනායකයන් බෙලහිතව සිටි කුෂාණ පාලකයා (දෙවපුත්‍රභාහි) සමුද්‍රගුප්ත යටතේ සිටි අගනුවර සිට සෘජුවම පාලනය කළ ප්‍රදේශ හැර ඉතිරි දුර බැහැර ප්‍රදේශවල තම නිරාජාඥා නිකුත් කිරීම, පුෂ්පවරු සහිත දූතයන් එවීම මගින් අවනතභාවය පවත්වාගත් පැහැදිලි වේ.

❖ දිග්විජය අවසානයේ අශ්වමේධ යාගදෙකක් පැවැත්වීමෙන් ද සමුද්‍රගුප්තගේ අධිරාජ්‍යයේ ප්‍රබලතාවය කාර්යයක් බව පැහැදිලිය.

(ලකුණු 08)

8. පහත සඳහන් මාතෘකා අතුරෙන් ඔනෑම දෙකක ථේමාමාසික වැදගත්කම පිළිබඳ සටහන් ලියන්න.

- (i) මහා ඇලෙක්සැන්ඩර් (ii) හර්මයර්ඩන
(iii) කෝර්නි මහමුද් (iv) බෙංගාලයේ පාලවරු

(එක් සටහනකට ලකුණු 07 බැගින්)

(i) මහා ඇලෙක්සැන්ඩර්

- ❖ ක්‍රි.පූ. 4වන සියවසේ දී බයිබල් දුරගය ඔස්සේ වයඹදිග ඉන්දියාව ආක්‍රමණය කර ග්‍රීක ආධිපත්‍යයක් ගොඩනැගීම.
- ❖ වයඹදිග ප්‍රකට වෙළඳ නගරයක් වූ පුෂ්කලාවතී නගරය දින 30ක් සටන්කොට අල්ලා ගැනීම.
- ❖ මේ ජයග්‍රහණයෙන් පසුව සටන් නොකර තක්සිලාවේ ඇමිහි රජු යටත්විය.
- ❖ එම රජුගේ ආධාරද ඇතිව ඉන්දු නදියේ නැගෙනහිරට ගමන්කිරීමේදී අවට ගෝත්‍රික රාජ්‍ය කිහිපයක් සමගම දරුණු සටන්කර යටත් කිරීම.
- ❖ ඉන්දියානු ගෝත්‍රික පාලකයන්ගේ ඇත්, රිය, පාබල හමුදාවලට ඇලෙක්සැන්ඩර්ගේ නවීන යුධ උපකරණ සමග සටන් කිරීමට සිදුවීම.
- ❖ ඇලෙක්සැන්ඩර්ගේ හමුදාව සතුව අඩි 21ක් දිග හෙල්ල (ලරිස්ස) ප්‍රබල ආයුධයක් වීම.
- ❖ ඉන්දියානුවන් සතු ප්‍රබලම ආයුධය ඊතලය වීම.
- ❖ ඉන්දියාවේ වයඹ දිග ප්‍රදේශයේ ඇලෙක්සැන්ඩර් රජු දරුණු තුවාල ලැබුවේද මෙම ඊතලයක් වැදීමෙනි.
- ❖ ඇලෙක්සැන්ඩර් නැගෙනහිර රාජ්‍ය ඇදාගෙන ජේලම් නදිය දක්වා ගමන් කළ බව.
- ❖ පුරා ගෝත්‍රික රාජ්‍යයේ මායිම ජේලම් නදියයි.
- ❖ පුරා ගෝත්‍රික පෞරව රජු ඇලෙක්සැන්ඩර්ගේ හමුදා සමග සටන් කළේය (ඔහු ඇලෙක්සැන්ඩර් සමග සටනට ගිය ප්‍රථම ඉන්දියානු පාලකයා විය).
- ❖ ඇලෙක්සැන්ඩර් රජු මෙතැනින් නැගෙනහිර දෙසට ආක්‍රමණය නොකොට තම 20වන සක්‍රපය සංවිධානය කරන ලදී.
- ❖ අණකුරුව ඉන්දු නදිය ඔස්සේ ප්‍රථම රාජ්‍ය සමග සටන්කොට ඇදාගනිමින් දකුණට පිවිසීම.
- ❖ ධනනන්ද පංජාබයේ නැගෙනහිර ප්‍රදේශයේ ගෙනගිය දැඩි ආරක්ෂාව මෙම හමුදාව නැගෙනහිරට යාම වැළැක්වීමට හේතුව විය.
- ❖ ඇලෙක්සැන්ඩර්ගේ හමුදා මක්‍රාන් කපොල්ල ඔස්සේ ඉරානයට ගමන් කිරීමේදී එම හමුදා මුළුමනින්ම වාගේ විනාශවීම.
- ❖ ගමන් දුෂ්කරතාවය හා කලින් වූ තුවාල හේතුවෙන් ඇලෙක්සැන්ඩර් රජුද පීඩිතයෙකුට පත් විය.
- ❖ චන්ද්‍රගුප්ත මෞර්ය බලයට පත්වී නොබෝ කලකින් ඇලෙක්සැන්ඩර් රජුට අයත් ප්‍රදේශ පාලනය කළ ආණ්ඩුකාරවරු සමග සටන් කිරීම. මේ කාලය වනවිට ඒ ප්‍රදේශ පාලනය කරන ලද්දේ සෙලියුකස් නිකේටර් විසිනි.
- ❖ සින්දු නදියෙන් බටහිර ප්‍රදේශ අත්පත් කරගැනීම සඳහා සෙලියුකස් නිකේටර් සමග කළ සටනින් චන්ද්‍රගුප්ත මෞර්ය රජුට ජය අත්විය.
- ❖ පසුව ග්‍රීක පාලනය යටතේ පැවති ඒරියා (හිරාක්) ඇරකෝමියා (කන්දහාර්) පරෝපතිස්සායි (බැලුකිස්පාන්) හා ගෙට්‍රොසියා (කාබුල්) නම් වූ ප්‍රදේශ සියල්ල සමග සෙලියුකස් නිකේටර්ගේ දූ කුමරියද ඇතුළත් 5දෙනෙකුද තැහි වශයෙන් ලැබුණු බව.

(ලකුණු 07 යි)

(ii) හර්ෂවර්ධන

- ❖ දේශපාලන, ආර්ථික, සංස්කෘතික සේවය ගැන අවධානය යොමුකිරීම.
- ❖ ප්‍රධානතම මූලාශ්‍රය භාණ්ඩවට්ටේ හර්ෂ වර්තයයි.
- ❖ එහි හර්ෂවර්ධන රජුගේ දිග්විජය ව්‍යාපාරය පිළිබඳ සඳහන් වේ.
- ❖ උතුරු ඉන්දියාව ගුප්ත යුගයෙන් පසුව එක්සත් කළ අවසාන හින්දු රජු මොහුය.
- ❖ ගෞඩියෝ සසංක රජුට විරුද්ධව හමුදාව මෙහෙයවීම (සසංක පරාජය කළ නොහැකිවිය).
- ❖ තම සොයුරිය රාජ්‍ය ශ්‍රී කුමරිය සෙවීමට වින්ධ්‍යාව තෙක් ගිය ගමනේදී පසුකළ රාජ්‍යවල පාලකයන්, යටත් රජුන්ද, එම රාජ්‍ය අවනත වූ රාජ්‍යයද විය.
- ❖ වලඟි හා ගුජරාට පාලකයන්ට විරුද්ධව සටන් කළේය.
- ❖ අසල්වැසි රාජ්‍ය ඔහුට අවනතව හෝ මිත්‍රව සිටියේය (වින්ධ්‍යා දක්වා ගමනේදී පසුකළ රාජ්‍ය කාමරූප, කාශ්මීර).
- ❖ වාලුකා ලේඛන අනුව නර්මදා නදීබඩ දී හර්ෂ රජු පරාජය වීම.
- ❖ කතෝජය මුල්කරගෙන පාලනය මෙහෙයවීම. සකල උත්තරාපට්ඨාථ නමින් හිසුංසාංගේ වාර්තාවල සඳහන් වීම.
- ❖ හර්ෂ රජුගෙන් සිදුවූ ආගමික, සාහිත්‍ය, අධ්‍යාපන සේවාවන්හි වටිනාකම
- ❖ මුල්කාලයේ හින්දු භක්තිකයෙක් බව. පසුව බෞද්ධයෙකු වූ බව. එහෙත් සෙසු ආගම්වලට අවහිර නොකළ බව.
- ❖ කතෝජ හා ප්‍රයාග සම්මේලන. එම සම්මේලනවලට සහභාගී වූ රජවරුන්, හින්දුන්, සම්මේලනයේදී සිදුවූ විවිධ කාර්යයන්.
- ❖ කතෝජ සම්මේලනයේදී ඇතිවූ බ්‍රාහ්මණ විරෝධය.
- ❖ පංච වාර්ෂික මහා දානය.
- ❖ ස්ථූප හා විහාර ගොඩනැඟීම.
- ❖ හර්ෂ රජුගෙන් බුද්ධිමතුන්ට ලැබුණු අනුග්‍රහය.
- ❖ ආදායමෙන් 1/4 ක් ලේඛකයන් වෙත පිරිනැමීම (හිසුංසාං).
- ❖ නාලන්දා, තක්ෂිලා, වලඟි වැනි අධ්‍යාපන ආයතනවලට කරන ලද අනුග්‍රහය හා පරිත්‍යාග.
- ❖ හර්ෂ රජුද ග්‍රන්ථකරණයේ යෙදුණු බව (රත්නාවලී, ප්‍රියදර්ශිකා, නාගානන්ද)
- ❖ හර්ෂ වර්තය, කාදම්බරී වැනි කෘති බිහිවීම.

(ලකුණු 07 යි)

(iii) සෝර්ඪි මහමුද්

- ❖ සෝර්වරුන් සෂනි හා හේරාත් යන ප්‍රදේශවල රාජ්‍ය පිහිටුවාගෙන එතැන් සිට තම බල ව්‍යාප්ත කළ බව.
- ❖ ක්‍රි.ව. 1175-1181 අතර ෂියාම් උද්දීන් මොහොම්මද්ගේ (සෝර් මහමුද්) නායකත්වයෙන් ඉන්දියාවට ආක්‍රමණ එල්ල කළ බව.
- ❖ මෙම ආක්‍රමණ නිසා සෂනි රාජ්‍යයට අයත් ප්‍රදේශවල සුර් බලයට පත්වීම.
- ❖ ක්‍රි.ව. 1190- 1191 දී පංජාබයෙන් පිටත කළ සටනින් පෘථිවීරාජගේ සේනාව පරාජය වීම.
- ❖ ක්‍රි.ව. 1192 දී ප්‍රබල සටනකින් රාජ්‍යවරු සමූලඝාතනය කර ඉන්දියාවේ තම බලය ස්ථාපි කිරීම.
- ❖ ඉන්දියාවේ අභ්‍යන්තරයට ආක්‍රමණ කීපයක් එල්ල කිරීම. දිල්ලිය අප්මීර් අල්ලාගෙන එ පාලනය හින්දු පාලකයන්ට පැවරීම.
- ❖ ක්‍රි.ව. 1193 වනවිට බෙංගාලය දක්වා තම බලය ව්‍යාප්ත කිරීමට සමත්වීම.

(ලකුණු 07 යි)

- ❖ සමාජ සේවකයන් පසු කැබලි වී, දුර්වල වී ගිය බෙංගාලය මුල්කොටගෙන සියවස 4 කට වැඩි කාලයක් පැවති රාජ්‍යයක් ගොඩනැංවීම සිදුවූයේ පාල වංශය යටතේ වීම.
- ❖ පාල වංශයේ කැපී පෙනෙන පාලකයන් වූයේ ගෝපාල, ධර්මපාල, දේවපාල හා මහීපාල යන රජවරුය.
- ❖ බෙංගාල පාලකයා වශයෙන් ගෝපාල කෝරාගනු ලැබූ අතර, ඔහු විසින් පාලන බලය බෙංගාලය තුළ පිහිටුවා මුළු බෙංගාලයම එකම පාලනයක් යටතට ගැනීම.
- ❖ ඔහුගේ ඇවෑමෙන් රජ පැමිණි ධර්මපාල පාල වංශයේ ශ්‍රේෂ්ඨම පාලකයා වශයෙන් සැලකීම.
- ❖ ඔහු බෙංගාලයෙන් පිටතට සිය ආධිපත්‍යය ව්‍යාප්ත කිරීමට ගත් උත්සහය මුල්දී සාර්ථක වූ බව.
- ❖ කනෝජ් පාලක ඉක්‍රායුධ ඉවත්කොට තම අනුගාමියෙකු වූ චක්‍රායුධ පත්කිරීම.
- ❖ හර්ෂ සමයේ සිට කනෝජය උතුරු ඉන්දියාවේ ප්‍රධාන නගරය වී තිබීම.
- ❖ ගුර්ජර ප්‍රතිහාරයන් හා රාජ්‍යභ්‍යන්තර සමග ඇති වූ සටන්වලින් ධර්මපාල පරාජයවීම.
- ❖ එතෙක් ජයග්‍රාහකයන් මුහුණදුන් ප්‍රශ්න තිසා එම ජයග්‍රහණය තහවුරු කරගැනීමට අපොහොසත්වීම.
- ❖ ධර්මපාලගේ ආධිපත්‍යය බිඳ දැමීමට ඔවුනට නොහැකිවීම.
- ❖ බෙංගාලය උතුරු ඉන්දියාවේ බලවත් රාජ්‍යය බවට පත්කළ ධර්මපාල රජු පරමේෂ්වර, පරමභට්ටාරක හා මහරාජාධිරාජ යන විරුදයන්ගෙන් හැඳින්වීම.
- ❖ ඔහුගෙන් පසුව බලයට පත් වූ දේවපාලද පිය රජුගෙන් ලැබුණු රාජ්‍යයේ බලය වර්ධනය කිරීම.
 - වින්ධ්‍යා හා කාම්බෝජය දක්වා ප්‍රදේශ ජයගැනීම.
 - ගුර්ජරාට (ප්‍රතිහාර) දුවිඩ, උස්කලා (මරිස්සා) ඇසැම් යන ප්‍රදේශවලට එරෙහිව ජයග්‍රාහී සටන් මෙහෙයවීම.
 - හුණයන් පරාජය කිරීම.
- ❖ දේවපාලගෙන් පසුව දුර්වල පාලකයන් 6 දෙනෙකු පාලනය කළ පසු ඔවුන්ගෙන් පැමිණි මහීපාල බෙංගාල බලය නැවත නගා සිටුවීමට ක්‍රියාකිරීම.
- ❖ බෙංගාලය ආක්‍රමණය කළ රාජේන්ද්‍ර චෝලට ගංගානම් ගඟින් ඔබ්බට යා නොහැකිව පසු බසින්නට සිදුවීම.
- ❖ ඔහුගෙන් පසුව බෙංගාල බලය දුර්වල වීම.
 - පාල රජවරු බුද්ධාගමට අනුග්‍රහ දැක්වීම.
 - ගෝපාල රජු නාලන්දාහි විහාරයක් ඉදිකිරීම, වික්‍රමශීලා හා මිදන්තපුරී බෞද්ධ අධ්‍යාපන ආයතන (විශ්වවිද්‍යාල) පිහිටුවීම.
- ❖ අට්ඨ නම් හික්කුළු විවෘතයට ධර්මදූත මෙහෙවරක යෙදවීම.
- ❖ දේවපාල සමයේ දී ශෛලේන්ද්‍ර රජුගේ දූතයෙකු පැමිණීම.
- ❖ බෞද්ධ ලේඛකයෙකු වූ හරිබද්‍රට අනුග්‍රහ දැක්වීම.
- ❖ දේවපාල රජු නාලන්දා විශ්වවිද්‍යාලයට ගම්වර පූජා කිරීම.
- ❖ ඒ හැර කලා ශිල්ප වර්ධනයටද අනුග්‍රහ දැක්වීම.
- ❖ හින්දු ආගමට අනුග්‍රහ කිරීමද, දේවල ඉදිකිරීමද සිදුකළ බව.

(ලකුණු 07 යි)

(A) හර්ෂවර්ධනයෙන් පසු කතෝජයේ ආධිපත්‍යය උදෙසා ඉන්දියානු පාලකයන් අතර වූ අරගලය පරීක්ෂා කරන්න.

(ලකුණු 14 යි)

(B) වෝළයන්ගේ විදේශ ප්‍රතිපත්තිය පිළිබඳව සාකච්ඡා කරන්න.

(ලකුණු 14 යි)

(A) හර්ෂවර්ධනයෙන් පසු කතෝජයේ ආධිපත්‍යය උදෙසා ඉන්දියානු පාලකයන් අතර වූ අරගලය.

- ❖ හර්ෂවර්ධනයෙන් පසු උතුරු ඉන්දියාවේ බල කේන්ද්‍රස්ථානය බවට කතෝජය පත් විය.
- ❖ ඒ නිසා කතෝජය අත්පත් කරගැනීමට ගුර්ජර - ප්‍රතිහාරයන්, පාලයන් හා රාජව්‍යුහයන් අතර තරගයක් ඇතිවීම හා එය ක්‍රිකේෂ් අරගලය ලෙස හැඳින්වීම.
- ❖ එය දිනා ගැනීම උතුරු ඉන්දියාවේ දේශපාලන ආධිපත්‍යයේ සංකේතය විය.
- ❖ ඒ හැර උතුරු ඉන්දියාවේ සශ්‍රීකත්වය ද මේ ප්‍රදේශය කෙරෙහි අවධානය යොමු කරවීමට හේතුවිය.
- ❖ කතෝජයේ ආධිපත්‍යය උදෙසා ඉහත කී රාජ්‍ය තුන අතර යුධ හටගැනිණි. මෙහිදී මූලික වශයෙන් සිදුවූයේ බටහිරින් ගුර්ජර - ප්‍රතිහාරයන් හා දකුණු දෙසින් රාජව්‍යුහයන් නැගෙනහිර බෙංගාලය දෙසට ආක්‍රමණ මෙහෙය වීමයි.
- ❖ රාජ්‍ය නායකයන් අතර ඇති වූ අරගල පිළිබඳ කෙටි විස්තරයක්.
 - ප්‍රතිහාර වත්සරාජ රජු විසින් බෙංගාලය ආක්‍රමණය කොට එහි පාලක පාල වංශික ධර්මපාල පරාජය කිරීම.
 - රාජව්‍යුහ පාලක ධ්‍රැව විසින් ප්‍රතිහාර රාජ්‍යයට පහරදීම හා වත්සරාජ පරාජය වී ආපසු රාජප්‍රකාශාවට පැමිණීම.
- ❖ ඊළඟ රාජව්‍යුහ පාලක ධ්‍රැව බෙංගාලය ආක්‍රමණය කොට ධර්මපාල රජු පරාජය කිරීම. එහෙත් ධ්‍රැවට හදිසියේ ආපසු යාමට සිදුවිය.
- ❖ මේ අවස්ථාවේ දී කතෝජය ද අල්ලාගත් ධර්මපාල තමාට අවනත වක්‍රායුධ එහි රජ කරවීය. ඒ අවස්ථාවේ පැවැත් වූ දර්බාරයට උතුරු ඉන්දියාවේ විවිධ රජවරුන් සහභාගී වීමෙන් පෙනෙන්නේ උතුරු ඉන්දියානු පාලකයන් මෙම ආධිපත්‍යය පිළිගත් බවය.
- ❖ වත්සරාජගේ පුත් දෙවන නාගහට විසින් ධර්මපාල පරාජය කරනු ලැබීම.
 - මෙවර ද රාජව්‍යුහ පාලක තුන්වන ගෝවින්ද උතුරු ආක්‍රමණය කොට නාගහට පරාජය කිරීම.

- ❖ ධර්මපාල හා වක්‍රායුධ රාජව්‍යුහ රජුගේ ආධිපත්‍ය පිළිගැනීම තුළින් පෙනෙන්නේ ප්‍රතිහාරයන්ට විරුද්ධව ආධාර ඉල්ලූ බවක් විය හැකිය.
- ❖ මේ අතර තම රටේ අභ්‍යන්තර අර්බුද නිසා තුන්වන ගෝවින්දට ආපසු යාමට සිදුවිය.
- ❖ මින් අනතුරුව කතෝජයේ බලය ධර්මපාල රජුගේ අනුග්‍රහය ලත් කණ්ඩායමක් අත පැවතීය.
- ❖ මෙම අරගල නිසා හටගත් ප්‍රතිඵල නම් ඉහත කී රාජ්‍ය තුනම දුර්වල වී ඒවායේ බලය වෙනත් කණ්ඩායම් විසින් අල්ලා ගනු ලැබීමයි.
- ❖ රාජව්‍යුහට ප්‍රදේශ වාලුකායන්ට ද, බෙංගාලය සේන වංශිකයන්ට ද හිමි වූ අතර ප්‍රතිහාර ප්‍රදේශ කුඩා රාජධානිවලට බෙදී ගියේය.

❖ මෙම අරගල නිසා උතුරේ සුබල රාජ්‍යයක් බිහිවීම වැළකිණි. දේශපාලන එක්සත් බව නොමැති වීම සමඟ ආරක්ෂාව ද පිරිහුණි. එහි ප්‍රතිඵලය වූයේ විදේශ ආක්‍රමණවලට ගොදුරුවීමයි.

(ලකුණු 14 යි)

(B) චෝදයාගේ විදේශ ප්‍රතිපත්තිය.

- ❖ ක්‍රි.ව. 9වන සියවස අවසාන භාගයේ පමණ සිට තංජෝරය කේන්ද්‍රස්ථානය කරගෙන චෝදයන් දේශපාලන ආධිපත්‍යයක් ගොඩනගා ගැනීම.
- ❖ විජයාලගෙන (ක්‍රි.ව. 846-871) ආරම්භ වී පළමුවන ආදිතා, පරන්තක, පළමුවන රාජරාජ, පළමු රාජේන්ද්‍ර යටතේ බලය වර්ධනය විය.
- ❖ චෝද විදේශ ප්‍රතිපත්තියේ එක් ලක්ෂණයක් වූයේ වෙනත් රටවල් ආක්‍රමණය කිරීමෙන් හා කොල්ලකෑමෙන් පමණක් නොව ඒවා යටත්විජිත බවට පත්කර ගැනීමයි.
- ❖ උතුරේ ප්‍රබල රාජ්‍ය පැවතීම නිසා දකුණේ බිහි වූ චෝද වැනි රාජ්‍යයන්ට සිදුවූයේ දකුණු දෙසට අවධානය යොමු කිරීමටය. එහිදී මුහුදින් එතෙර ප්‍රදේශ කෙරෙහි අවධානය යොමුවීම නොවැළැක්විය හැක්කකි.
- ❖ චෝදයන් ඉන්දියාවෙන් පිටත බලය ව්‍යාප්ත කිරීමේ එක් අවස්ථාවක් වූයේ ශ්‍රී ලංකාවේ උතුරු ප්‍රදේශය අල්ලා ගැනීමයි.
 - පළමුවන රාජරාජ අනුරාධපුරය ආක්‍රමණය කර එම ප්‍රදේශය අල්ලා ගැනීම.
 - පළමුවන රාජේන්ද්‍ර ක්‍රි.ව. 1017දී ලංකාව ආක්‍රමණය කොට උතුරු ප්‍රදේශය අල්ලාගෙන v වන මිහිඳු රජතුමා සිරකරුවෙකු ලෙස චෝද දේශයට රැගෙන ගිය අතර දොළොස්වසරකට පසු ඔහු මියගියේය.
 - පොළොන්නරුව කේන්ද්‍රකරගෙන ලංකාවේ උතුරු ප්‍රදේශය පාලනය කිරීම.
 - එම ප්‍රදේශය චෝද ප්‍රදේශීය පාලන ඒකකයක්වන මණ්ඩලම් ලෙස නම් කිරීම (මුම්මුඩි චෝද මණ්ඩලම්).
- ❖ දූපත් දොළොස් දහක් යටත් කරගත් බවට සඳහන් වන්නේ ලකදිව හා මාලදිවයින දූපත් ජයගැනීම බවයි.
- ❖ අග්නිදිග ආසියාවේ සමුද්‍රාසන්න රාජ්‍යයන් අල්ලා ගැනීම (නිකොබාර්, ඉස්මුස් ඇතුළු දූපත් ගණනාවක්, ජාවා, සුමාත්‍රා හා මැලේ අර්ධද්වීපය ඇතුළත් ශ්‍රී විජය රාජ්‍යය)
 - චීනය දක්වා මෙම රටවල් සමඟ මුල් අවධියේදී සුහදශීලී වෙළඳාම් කටයුතු පවත්වාගෙනගොස් තිබේ.
 - ශ්‍රී විජය රාජ්‍යය සමඟ පැවැත්වූ වෙළෙඳ සම්බන්ධතා පසුදු වන්නේ පළමුවන රාජේන්ද්‍ර දවසයි.
 - පළමුවන රාජේන්ද්‍ර රජු නාවික හමුදාවක් යවා ශ්‍රී විජය රාජ්‍යය ජය ගත්තේය.
 - ශ්‍රී විජය ආක්‍රමණයට හේතු වූ සාධක කිහිපයක් ඇත.
 - චීන චෝද වෙළෙඳ සම්බන්ධතාවලට ශ්‍රී විජය රජු ගෙන් බාධා පැමිණීම. මේ වනවිට දකුණු ඉන්දියානු වෙළඳුන් හා වෙළෙඳ ශ්‍රේණි විදේශීය වෙළඳාමේ ප්‍රබල තත්ත්වයක සිටීම.
 - පළමුවන රාජේන්ද්‍ර රජුගේ දිග්විජය ප්‍රතිපත්තිය -
 - බෙමර් රාජ්‍යය හා ක්‍රාමලිංග රාජ්‍යය අතර ඇති වූ යුද්ධයේ දී ශ්‍රී විජය රාජ්‍යය ක්‍රාමලිංග රාජ්‍යයට ආධාර කළේය. එහිදී තම හිතවත් බෙමර් රාජ්‍යය වෙනුවෙන් චෝද පාලක පළමුවන රාජේන්ද්‍ර රජු ශ්‍රී විජය රාජ්‍ය ආක්‍රමණය කළ බව. මෙය පළමුවන ආක්‍රමණයයි.
 - පරාජිත ශ්‍රී විජය රජතුමාට නැවතත් රජකම භාර දී ශ්‍රී විජය රාජ්‍යය චෝල ආධිපත්‍යය පිළිගත් යටත් රාජ්‍යයක් ලෙස පවත්වාගෙන යාම.
 - දෙවැනි ආක්‍රමණය වීර රාජේන්ද්‍ර චෝද සමයේ දී ශ්‍රී විජය රාජ්‍යයේ ඇති වූ අභ්‍යන්තර කැරැල්ලක් මැඩලීම සඳහාය.
- ❖ චෝදයන්ගේ විදේශ ප්‍රතිපත්තියේදී යටත් කරගත් ප්‍රදේශ චෝද පාලන ඒකක ලෙස පවත්වාගෙන යාම හා එම ප්‍රදේශවලින් කප්පම් ලබාගැනීම. (තංජෝරයේ රාජරාජේශ්වර කෝවිලට ලංකාවේ ගම්වර පහකින් අයබදු, මුදල්, වී හා කෝවිලේ පහන් දැල්වීමට වුවමනා මි ගසේ කිරි ලබා ගැනීම)
- ❖ ශක්තිමත් චෝද නාවික හමුදාවක් ගොඩනගා ගැනීම මගින් චීනය හා අපරිදිග ආසියාව අතර පැවති ඉන්දියන් සාගරයේ වෙළෙඳ ඒකාධිකාරය ලබා ගැනීම හා ඉන්දියන් සාගරයේ චෝද ආධිපත්‍යයේ කීර්තිය පවත්වාගෙන යාම. (කොරමැන්ඩල් වෙරළ හා මලබාර් වෙරළ දක්වා මෙන්ම බෙංගාල මුහුදුකරයේ ආධිපත්‍යය වර්ධනය කරමින් ඉන්දියන් සාගරය වටා පිහිටි අග්නිදිග ආසියාව ඇතුළු රටවල ආධිපත්‍යය ගොඩනගා ගැනීම.)

(ලකුණු 14 යි)
